

MEDIC ILUSTRU – OM AL ȘTIINȚEI MEMBRUL CORESPONDENT VIOREL PRISACARI LA 75 DE ANI

**Născut la 26 martie 1946 în comuna Gașpar, Edineț.
Medic, domeniul de cercetare: epidemiologia.
Doctor habilitat în medicină (1990), profesor universitar (1991).
Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (2012).**

Viața medicală, științifică și socială din Republica Moldova este marcată de aniversarea a 75-a a ilustrului om de știință, savant cu renume internațional, eminent tribun al renașterii naționale, membru corespondent Viorel Prisacari.

Născut în anul 1946 în satul Gașpar, raionul Edineț, Republica Moldova, în vara anului 1963 Viorel Prisacari susține examenele de admitere la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, Facultatea de Medicină Preventivă, cu multă râvnă studiind o specialitate nouă pe atunci în domeniul medical. S-a încadrat energic în activitatea cercului științific, care i-a determinat într-un fel orientările și preocupările de viitor. A efectuat un șir de cercetări, inclusiv *Studiul asupra rolului savanților în dezvoltarea esenței epidemiilor ca fenomene naturale*, fapt care l-a făcut să aleagă epidemiologia drept obiect de studiu și i-a marcat activitatea științifică pentru toată viața.

După absolvirea facultății în anul 1969, continuă studiile de doctorat la Catedra epidemiologie. În 1973 susține teza de doctor în științe medicale pe tema *Epidemiologia și profilaxia antraxului în Republica Moldova și perspectivele de diminuare și eradicare*. În același an, este angajat în funcția de asistent universitar la Catedra epidemiologie, iar deja peste doi ani (1976) este numit lector superior și, ulterior, șef de studii la aceeași catedră.

În anii 1987–1989 face postdoctorantura, în cadrul căreia elaborează teza de doctor habilitat *Optimizarea supravegherii epidemiologice și pronosticului în zooantropozoză cu scontarea acțiunii factorilor antropurgici și naturali*, unul dintre primele studii în supravegherea epidemiologică care devine mai apoi direc-

ția principală de cercetare a Catedrei epidemiologie. În 1990, susține teza de doctor habilitat în medicină. În același an, după pensionarea profesorului universitar Eli Naum Șleahov, Viorel Prisacari este numit șef al Catedrei epidemiologie și, concomitent, șef al Laboratorului științific Epidemiologia infecțiilor nosocomiale al USMF „Nicolae Testemițanu”, pe care le conduce până în prezent.

Pasionat de știință, realizează numeroase cercetări în epidemiologia antraxului, rabiei, salmonelozelor, infecțiilor nosocomiale, infecției HIV/SIDA, în educație pentru sănătate, maladii netransmisibile etc. Elaborează conceptele „Supravegherea epidemiologică a sănătății publice la nivel național”, „Epidemiologia ecologică” și „Epidemiologia clinică”.

Rezultatele cercetărilor sale sunt reflectate în peste 400 de lucrări științifice și didactice, dintre care 10 monografii: *Antraxul*, 1975; *Supravegherea epidemiologică în antrax*, 1989; *Supravegherea epidemiologică în leptospiroze*, 1993; *Vibrionul holerice – holera*, 1995; *Hepatitele virale parenterale și cirozele hepatice – epidemiologia, clinica, diagnosticul, tratamentul, prevenirea și controlul*, 2013, ș.a. și 11 manuale: *Конкретный эпидемиологический анализ* (Analiza epidemiologică concretă), 1982; *Epidemiologie. Manual de lucrări practice*, 1998; *Epidemiologia în teste*, ediția I și a II-a, 2004 (în română, rusă și engleză); *Epidemiologie situațională*, 2006; *Epidemiologia în situații excepționale*, 2009; *Epidemiologie generală. Bazele medicinei prin dovezi*, 2012 (în română și engleză); *Epidemiologie specială*, 2015; *Epidemiologie. Manual de lucrări practice*, 2017; *Special Epidemiology. Textbook*, 2017; *Epidemiologie în teste. Ediția III, Specialitatea Medicină Preven-*

tivă, 2018; *Epidemiologie în teste. Facultățile Medicină și Stomatologie* (în română și engleză), 2018; *Epidemiology. Textbook for practical work*, 2018; *Epidemiologie generală. Bazele medicinei prin dovezi*, ediția a II-a, revăzută și completată, 2020.

Profesorul Viorel Prisacari a adus o contribuție semnificativă în practica spitalicească. Sub redacția sa a fost editat *Ghidul de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale*, edițiile I-a și a II-a, care constituie rezultatul unei munci asidue și îndelungate privind studierea particularităților epidemiologice ale infecțiilor nosocomiale în staționarele medicale de divers profil. Ghidul reprezintă un material informativ de mare valoare pentru toți medicii clinicieni, material metodic și de conduită în combaterea infecțiilor nosocomiale.

O temă aparte în activitatea sa reprezintă studierea și elaborarea remediilor antibacteriene și antifungice noi din materie primă locală. În cadrul Laboratorului Infecții intraspitalicești s-au efectuat ample cercetări ale materiei prime locale pentru identificarea substanțelor indigene, ca urmare, profesorul Viorel Prisacari înregistrând peste 30 de brevete de invenție și 108 certificate de inovator. În cadrul laboratorului au fost identificate peste 70 de substanțe cu proprietăți antibacteriene și antifungice mult mai pronunțate și cu toxicitate mult mai joasă, în comparație cu cele utilizate azi în practica medicală, 35 dintre care au fost brevete.

Este autor și coautor al preparatelor medicamentoase indigene – „Cimpelsept”, „Unguent antibacterian”, „Soluție Izofural de 0,05 %”, „Unguent Izofural de 0,1 %”, „Izofural M”, „Izofural B”, „Izofural F” și al antisepticului pentru mâini („Aseptomin”) care s-au bucurat de apreciere la expoziții naționale și internaționale de invenții și de tehnologii noi din Geneva, Bruxelles, București, Moscova, Budapesta, Varșovia, Cluj-Napoca, Iași, Sevastopol, Seul, Chișinău (IN-FOINVENT) ș.a.. În cadrul acestora preparatele prezentate au fost menționate cu 59 de medalii (33 de medalii de aur, 14 medalii de argint și 12 medalii de bronz), cu peste 40 de diplome și premii speciale: Premiul Mare al AGEPI (2004), Premiul Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică (București, 2005), Premiul Guvernului Republicii Moldova (2009), Premiul Mare „Pentru contribuție de excepție în dezvoltarea și promovarea invenției” la Salonul Internațional de Cercetări, Inovări și Invenții (Cluj-Napoca, 2009), Medalia „Meritul Inventiv” (Institutul Național de Inventică, Iași, 2010), Ordinul Regatului Belgiei „Merite de l' Invention” (2011), titlul onorific „Inventator Remarcabil”, cu decernarea Medaliei de aur OMPI (Geneva, 2012).

Este distins cu Premiul Academiei de Științe a Moldovei pentru ciclurile de lucrări *Epidemiologia, modelarea, pronosticarea și supravegherea epidemi-*

ologică la leptospiroze în Republica Moldova (1996), *Epidemiologia infecțiilor nosocomiale și elaborarea preparatelor antibacteriene noi din materie primă locală* (2007). În 2009, pentru studiile privind optimizarea sistemului de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale, infecția HIV/SIDA, hepatitele cronice, cirozele hepatice și cancerul hepatic primar, precum și pentru cercetări valoroase în studierea, elaborarea și producerea remediilor antibacteriene și antifungice din materie primă locală, AȘM îi acordă nominalizarea „Savantul Anului”.

A pregătit 16 doctori și doctori habilitați în științe medicale și biologice.

În calitate de epidemiolog principal al Ministerului Sănătății din Republica Moldova a contribuit la elaborarea programelor naționale, a actelor normative și directive în domeniul controlului și supravegherii epidemiologice a bolilor infecțioase, totodată ia parte activă în organizarea și desfășurarea seminarelor republicane și zonale în probleme de epidemiologie, localizare și lichidare a focarelor epidemice. Un exemplu elocvent poate servi lichidarea focarului de holeră, sub conducerea sa, în raionul Ștefan Vodă (1995), lichidarea epidemiei de oreion, a epidemiei de gripă pandemică etc.

Rezultatele cercetărilor sale științifice au fost implementate cu succes în practica medicală prin decizii ale Ministerului Sănătății, îndrumări metodice, monografii, publicații științifice, desfășurarea congreselor, conferințelor și seminarelor științifico-practice.

O pagină aparte constituie activitatea sa de prorector al USMF „Nicolae Testemițanu” (1991–2013) responsabil pentru știință, ani în care universitatea a înregistrat cei mai înalți indici la capitolul știință și inovare. În această perioadă și-au susținut tezele 770 de persoane, dintre care 120 la titlul științific de doctor habilitat și 650 – de doctor în științe medicale. De-a lungul anilor, prin contribuția profesorului Viorel Prisacari în Universitate au fost fondate 15 laboratoare și două centre științifice.

În perioada 1990–2019 este președinte al Societății Epidemiologilor și Microbiologilor din Republica Moldova, epidemiolog principal al Ministerului Sănătății din Republica Moldova, membru al Comisiei Extraordinare Antiepidemice de pe lângă Consiliul de Miniștri al Republicii Moldova, membru al Consiliului Științific și al Senatului USMF „Nicolae Testemițanu”.

Grație calităților de bun organizator al activității de cercetare cu aplicarea abordărilor noi în știință și formarea tinerilor cercetători și inventatori, în anii 2016–2019 a deținut funcția de vicepreședinte al AȘM. Cu o atitudine binevoitoare față de colaboratori și în

ideea promovării valorilor social-umane, participă eficient la coordonarea activităților AȘM și Secției Științe Medicale a AȘM, contribuie cu perseverență la conlucrarea cu Ministerul Sănătății privind activitatea științifică și științifico-organizatorică, desfășurarea manifestărilor științifice în cadrul instituțiilor medicale din sfera științei și inovării, la promovarea științei peste hotarele Republicii Moldova, la extinderea relațiilor de colaborare cu instituțiile medicale de peste hotare, inclusiv din UE și CSI.

În anii 1993–1998, a activat în calitate de președinte al primului Consiliu Științific Specializat de susținere a tezelor în Medicina Preventivă. Iar doi ani mai târziu este ales membru al Consiliului Științific al Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă (actualmente Agenția Națională pentru Sănătate Publică) și președinte al Comisiei republicane de atestare a medicilor epidemiologi. S-a manifestat activ în calitate de membru al Consiliului Sanitaro-Epidemiologic al Ministerului Sănătății, membru al Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Republicii Moldova, membru al Consiliului de Experți al Ministerului Sănătății, membru al Secției Medicale a Academiei de Științe a Moldovei, președinte al Comisiei de Experți a CNAA în medicina fundamentală, medicina interdisciplinară și științe ale sănătății. În anul 2012 profesorului Viorel Prisacari i se conferă titlul de membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Este redactor a 25 de culegeri de lucrări științifice, membru al colegiilor redactionale ale revistelor științifice: „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe Medicale” (Chișinău); „Curierul Medical” (Chișinău); „Sănătate publică, Economie și Management în Medicină” (Chișinău); „Revista Medico-Chirurgicală” (Iași); „Журнал Микробиологии, Эпидемиологии и Иммунологии” (Moscova); „Эпидемиология и инфекционные болезни” (Moscova); „Медицинский альманах” (Nijni Novgorod); „Moldavian Journal of Health Sciences” (Chișinău), „One Health and Risk Management”.

În calitate de șef al Catedrei de epidemiologie a fortificat în continuu procesul didactic. Programele analitice și planurile de studii la diverse facultăți și specialități, pentru studenți și rezidenți, sunt permanente perfecționate și adaptate la directivele în vigoare. Lector erudit, s-a bucurat de un gest onorant din partea studenților, aceștia oferindu-i „Diplomă pentru cel mai convingător profesor”.

Pentru merite deosebite în activitatea științifico-didactică i s-a decernat Medalia „Meritul Civic”, Ordinul „Gloria Muncii”, Titlul onorific „Om Emerit al Re-

publicii Moldova”, Medalia AȘM „Dimitrie Cantemir”, Medalia AȘM „Nicolae Milescu Spătarul”, titlul de Laureat al Premiului „Inima de aur”; Este ales membru corespondent al Academiei de Științe Medicale din România, membru de onoare al Societății Științifice a Epidemiologilor din România, Cetățean de Onoare al Statului Nebraska (SUA), Cetățean de Onoare al satului natal Gașpar etc. În 2021, cu prilejul aniversării a 75-a, i se decernează Medalia „Meritul Științific” clasa I a Academiei de Științe a Moldovei.

S-a remarcat printr-o activitate publică prolifică. În anul 2001 a fost ales deputat în Parlamentul Republicii Moldova de Legislatura a XV-a, membru al Comisiei Învățământ, Știință, Cultură și Mass-Media, manifestându-se ca un adevărat patriot, luptător pentru valorile naționale, integritatea teritorială și modernizarea Republicii Moldova.

Astăzi, ajuns în vârful Olimpului medical, continuă să fie într-o permanentă căutare, muncind cu ardoare întru dezvoltarea științei medicale și, în final, pentru binele poporului.

La cei 75 de ani ai săi, îl avem alături pe profesorul universitar Viorel Prisacari, energic, sociabil, mărinimos, înzestrat cu harul investigației și pătrunderii în misterul științei, calități care-i conturează personalitatea marcantă ce se bucură de notorietate în rândurile intelectualității din republică.

În numele Academiei de Științe a Moldovei și al USMF „Nicolae Testemițanu”, exprimăm cele mai sincere urări de bine, sentimente de recunoștință pentru eforturile dumneavoastră depuse pe parcursul activității. Să purtați în continuare cu demnitate onorificul titlu de semănător al Cunoștințelor și Binelui! Vă dorim putere de voință, energie creatoare în continuare și noi realizări remarcabile în activitatea profesională, îndeplinirea tuturor ideilor și proiectelor privind fortificarea sănătății populației, activitate pe care o desfășurați cu dăruire întru binele omului și a societății.

Stimate domnule membru corespondent Viorel Prisacari! De comun cu discipolii, colegii, prietenii și rudele dumneavoastră, noi, membrii Academiei de Științe a Moldovei, vă felicităm din suflet, urându-vă multă sănătate, energie creatoare nesecată și noi realizări!

Academician Ion TIGHINEANU

Academician Boris GAINA

Academician Eva GUDUMAC

Dr., conf. univ. Angela PARASCHIV

Dr., conf. cercet. Leonid CHIȘLARU